

24. Sushkova K. Zapiski / E.Sushkova. – Leningrad : Academia, 1928.
25. Chernen'kyj Je. Branyc'ki gerba Korchak / Je. Chernen'kyj. – Bila Cerkva : Vydavec' O.Pshonkivs'kyj, 2003.
26. Shherbinin N. Zametka po povodu ocherka zhizni i sluzhby E.A. Golovina // Russkij arhiv. – 1872. – Kn. 1. – № 3. – S. 706–716.
27. Hommaire de Hell X. Les steppes de la mer Caspienne / Hommaire de Hell X. – Paris, 1844.

Lisunets L. I., postgraduate student, of Odessa national University named after I.I. Mechnikov (Ukraine, Odessa), LiydaLisunets@mail.ru

Personality of E. K. Vorontsova in the memoirs of contemporaries

Purpose of the paper is to create based on recollections and memoirs portrait of E.K. Vorontsova. While working on the suggested topic general scientific and special historical methods are applied. Taking into account the specificity of the resources, the main accent was made on critical analysis of the literary sources and objectivity principle. Gender approach allows to determine the factors that influenced the socialisation of E.Vorontsova and reveal the absence of recollections of her public work in memoir literature. Set the main range of memoirists, connections and relations that have developed between them, and E.K. Vorontsova. Briefly described, the life, the foundations of the family and immediate environment, provides an overall assessment figure E.Vorontsova contemporaries. Indicated that the formation and actualization that is, E.K. Vorontsova was influenced by Patriarchal contemporary society and its social position.

Keywords: E.K. Vorontsova, a memoir, a portrait.

Лисунец Л. И., аспирантка, Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова (Украина, Одесса), LiydaLisunets@mail.ru

Личность Е. К. Воронцовой в воспоминаниях современников

Цель работы заключается в создании на основе воспоминаний и мемуаров портрета Е.К. Воронцовой. В процессе работы над предложенной темой применены общенаучные и специально-исторические методы исследования. Учитывая специфику источниковой базы, основной упор был сделан на критический анализ источников и принцип объективности. Использование гендерного подхода позволило определить факторы, влиявшие на становление личности Е.Воронцовой и раскрыть причины отсутствия упоминаний о её общественной деятельности в мемуарах. Установлены основной круг мемуаристов, связи и отношения, что сложились между ними и Е.К. Воронцовой. Кратко охарактеризованы быт, семейные устои и ближайшее окружение, представлена обшая оценка фигуры Е.К. Воронцовой современниками. Указано, что на становление и самореализацию личности Е.Воронцовой влияли патриархальный уклад тогдашнего общества и ее социальное положение.

Ключевые слова: Е.К. Воронцова, мемуары, портрет.

* * *

УДК 94

Дорошенко В. С.

доктор економіки, кандидат історичних наук,
Українська академія наук
(Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

ДЕЯКІ ІДЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Розкриваються філософські, світоглядні, моральні передумови суспільного розвитку, значення духовного фактору в житті України. Ідеологія розглядається як консолідуюча стратегія розвитку країни, суттєвий важіль подолання дезорієнтації та нестабільності. Сформульовані суспільні ідеали орієнтовані на мобілізацію суспільства на конструктивну діяльність.

Ключові слова: ідеологія, філософія, гуманізм, мораль, освітня та виховна діяльність.

Криза суспільної свідомості стала неминучим наслідком руйнування попередньої ідеології та системи цінностей і відсутності натомість будь-якої інтегруючої ідеї, яка б об'єднувала працівників найманої праці, інших соціальних груп трудящих.

Відбувається стрімка переорієнтація масової ціннісної свідомості під впливом “чеснот” комерціалізованого способу життя, вищою й єдиною цінністю якого є гроші. Міф споживацького суспільства, ідея індивідуального збагачення як єдиного шляху розбудови країни не може забезпечити її прогресу. Для свідомості чималого кола людей сьогодні

є характерний войовничий антиінтелектуалізм, який простежується у проявах плоского емпіризму та грубого прагматизму.

Подальша руйнація довкілля, криза культури, зростаючі злочинність та наркоманія свідчать, що здоровий розвиток суспільства за умов панування споживацького підходу є неможливим.

Проблеми ідеології в даному контексті розглядаються в сучасних роботах таких авторів як С.С. Бульбенко, С.М. Попов, Л. Рижак, Л.П. Шитова, матеріалах ряду науково-практичних конференцій.

Мета статті – показати значення ідеологічного фактору для повноцінного функціонування держави.

Вкрай важливо, щоб ідеологія держави співпадала з об'єктивними потребами розвитку суспільства та історичною необхідністю. Тоді вона буде інструментом творення енергетики нового суспільства, необхідної для активних дій і конструктивних реформ [2, с. 71].

Філософською основою трансформацій у суспільстві є концепція Людини як триединого творіння – Бога, Природи та Соціуму. Філософія здійснює об'єктивний, ціннісно-смісловий аналіз дійсності, суспільних явищ, їх головних тенденцій і визначається як синтетичний центрзм, що апелює не тільки до розуму і свідомості, але й містить емоційно-ціннісні компоненти. Ця філософія науково обґрунтовує гуманістичний зміст і вектор суспільних перетворень, вона є чинником згуртування найширших верств населення у націю, яка продуктивно працює творить добробут для всього народу.

Теоретичними джерелами концепції Людини і соціуму є загальнодемократична традиція, теоретичні надбання і практичний досвід європейських партій, антирепресивні та анти тоталітарні дослідження прогресивних теоретиків різних епох.

Особливе значення надається застосуванню діалектичних методів аналізу. Передусім – це – конструктивне опанування дійсності, переборювання руйнівних конфліктів, врегулювання конфронтаційних ситуацій, синтез усього кращого, як національного надбання. Такий підхід дає можливість визначити перспективи напрями розвитку, вийти на якісно нові етапи поступу. Соціально-політичні зміни, що відбуваються в нашому суспільстві, зобов'язують не баритись з пошуком відповідей на запитання: “Що саме сьогодні є найважливішим і найціннішим? Що з духовного багатства, набутого людством, треба зробити особистим надбанням, а також передати майбутнім поколінням?”

Політична і духовна свобода як вища форма інтелектуальної, психологічної і діяльнісно-поведінкової самореалізації людини базується на економічній незалежності. Але вона також передбачає підвищену відповідальність перед Вітчизною, Народом, Майбутнім, на основі Розуму і Права; включає усвідомлення необхідності особистої участі кожного у продуктивній праці на благо української держави і суспільства на шляху до провідних позицій у світі.

Наступна стратегічна мета концепції Людини у соціумі це – соціальна справедливість як вимога відповідності між правом та обов'язком, заслугами і суспільним визнанням, працею і винагородою, злочином і покаранням. Українській державі вже час

здійснювати соціальну політику, спрямовану на подолання нерівності й зубожіння, створення необхідних умов для задоволення потреб та інтересів кожного члена суспільства, для здійснення його захисту, створення гарантій достатку, для забезпечення справедливого розподілу матеріальних і духовних благ з метою зменшення розриву між найбільш бідними і найбагатшими.

Тут доречно висловитися стосовно такої ключової категорії гуманістичної теорії і практики, як солідарність. Як сплав взаємодопомоги, колективізму, шанування “своїх” громади – солідарність – це споконвічна національна чеснота українського народу. У солідарності (при домінуванні національних інтересів та пріоритетів) вбачаємо потужний стабілізуючий соціальний фактор. Діяльність на основі ідеології солідаризму, який створює ефективні моделі розвитку суспільства, якщо вона спирається на найновіші соціальні технології.

Ми розглядаємо людину як вищу цінність, відстоюємо її свободу і всебічний розвиток, високе покликання. Людина не повинна бути засобом, а лише ціллю. Утвердження принципів гуманізму в суспільстві – це підпорядкування розвитку виробництва задоволенню потреб людини, зміна характеру праці, морально-психологічне подолання індивідуалізму. На чільному місці повинна бути турбота про благо і щастя кожного, створення умов для гармонійного і всебічного розвитку особистості, для підвищення її добробуту та культурного рівня, повага до особистої гідності. Щоб втілити ідеї гуманізму в життя, має стати головною у суспільстві турбота кожного про благо всіх, а суспільства – про благо кожного його члена.

Гуманістичний суспільний ідеал є не тільки економічним і політичним ученням. Він орієнтований на новий тип культури, який поєднує раціональність з колективними, національними, соціальними цінностями. Треба змінити українське суспільство і узгодити ці зміни з принципами гуманізму.

Необхідна заміна вкрай однобокого по суті, технократичного підходу до державотворчої діяльності – культурно-гуманістичним. У наш час потрібна людина, яка добре орієнтується і діє в умовах побудованого на основі ринкових відносин демократичного, соціально орієнтованого суспільства. Ідеологія, яка акцентує увагу на конкурентній боротьбі, поступається місцем ідеології інформаційних, комунікативних процесів [7, с. 37].

Ідеологічний поступ може бути представлений, зокрема, у формі таких стратегій, як критична експертна діяльність, гуманітаризація освіти та відродження духовності.

Відкидаючи маніпулятивну функцію ідеології, маємо на меті не піддаватися ідеологічному нігілізму, а сформувати ідеологічну симфонію в суспільстві. “Праві” і “ліві” не мають зливатися або домінувати один над іншим; відбувається процес оптимального відбору на основі концепту централізму.

Суспільствознавство, гуманітарні науки покликани відповісти на нериторичне для вітчизняного суспільства запитання: “Яка роль України в світовій історії?”. Саме вони – гуманітарні науки – є чинниками вітчизняної політичної культури та політичної поведінки.

Ідеологія є консолідуючою стратегією розвитку країни, подолання дезорієнтації та нестабільності суспільства, перетворення відносин “громадянин–суспільство”, “громадянин–держава” на партнерські. Сформульовані нами суспільні ідеали орієнтовані на вироблення у людей мотивів активної політичної діяльності, на мобілізацію суспільства і соціальних груп для конструктивної діяльності.

Консолідуюча ідеологія спрямована в майбутнє, її реалізація передбачає:

– формування основних складових, зрештою – духовних механізмів розвитку суспільства;

– пошук та розробку на основі накопиченого людством досвіду головних елементів духовного освоєння світу і синтез їх у розвинену високоефективну систему національної свідомості як необхідну передумову національного прогресу.

Усі наявні світоглядні парадигми не відображають суті глибинних цінностей людини, сенсу її життя і не можуть бути гуманістичним дороговказом у майбутнє. Наша мета – впровадження системи, яка була б здатною узгодити принципи світоглядного порядку.

Необхідно реально бачити суперечності, які підточують ринкову систему зсередини. Розкріпачивши особистість, знявши з людини пута традиційних залежностей, звичаїв, вірувань, надавши свободу для участі в ринку праці і в розподілі доходів, вона зробила людину заручником вимог індустрії, об’єктом маніпулятивних технологій влади та засобів масової інформації. Поглиблюється соціальне розшарування, не створюються умови для розкриття духовного потенціалу особистості. Примітивно-споживацькі “життєві” настанови прагматизму, поширеного у розвинутих індустріальних країнах Заходу, не дають надійної духовної опори сучасній людині.

Духовна криза загрожує драматичними наслідками, адже, в кінцевому підсумку, жорстка соціальна система відвертає свідомість людей від ідеалів свободи і рівності, пригнічує природне почуття солідарності і взаємодопомоги. Відбувається замикання свідомості на власному, особистому. Газети, журнали, радіо-, теле- та комп’ютерні засоби комунікації в багатьох випадках змінюють ціннісні орієнтири людини на користь різних моделей споживацтва, обмежують розвиток її духовних потреб, емоційно-інтелектуальної сфери максимума егоїзму та нерідко знаходять вияв у різних формах агресивного індивідуалізму [6, с. 117].

З середини XIX до кінця XX століття філософи і вчені намагалися засобами конкретних наук розв’язати всі проблеми, пов’язані з формами і змістом світогляду. Але на початку третього тисячоліття, незважаючи на свої величезні досягнення, наука ще не зосередилась на вирішенні стратегічних завдань суспільства та людини.

Наука як така не може і не повинна розв’язувати всі проблеми світогляду. Пізнання природи людини вимагає знань про зовнішнє і внутрішнє, про таємниці Всесвіту і власної душі. Наука, зокрема, не вирішує проблему орієнтації людини щодо поєднання обов’язку з добром. Для неї у світогляді завжди залишатимуться неосвоєні пласти буття і свідомості.

Цей світоглядний вакуум намагається заповнити релігія. Але вона нерозривно пов’язана з надприродним, яким в сучасних розвинених релігіях є Бог.

У розгляді світоглядних проблем ми враховуємо досягнення науки і користуємось вивіреною інструментом наукового дослідження – діалектичним методом.

Теоретичним виразом світогляду за своєю формою та методологією є філософія. Вона тлумачить проблеми світогляду не догматично, а доказово; апелює не до Віри, а до Розуму, містить в собі знання, припущення і бачення належного. Філософія говорить про предмети після їх вивчення у становленні й розвитку. Вона нічого не обіцяє, крім шляху до істини, вимагає не віри у постулати, а перевірки пізнавальних сумнівів.

Формування такого світогляду, який забезпечив би гармонійну взаємодію людини з природою та іншими людьми, є головним завданням сучасної освіти і виховання.

Методологічно-діалектична концепція відстоює позиції, де здоровий глузд, наука, мораль, міф і релігія розглядаються як взаємодіючі, різнопредметні чинники формування світогляду.

Не вважаючи жоден із типів світогляду як прогресивний, реакційний, або недосконалий, відсталий, – позитивна методологія виходить з принципів світоглядної толерантності та плюралізму. Вони породжуються багатоманітністю форм сучасної економіки, політики, соціальної сфери. Але ці принципи не є світоглядно нейтральними. Вони є носіями певної позиції, стверджують та поширюють її силою переконань, логікою історичної практики й індивідуального досвіду.

Демократичний принцип плюралізму хоча і відкидає можливість досягнення людством абсолютної гармонії і єдності, але є формою певної вищої світоглядної згоди, бодай компромісу. Він відкриває широкий простір для спілкування й певного солідаризування носіїв усього наявного різноманіття доктрин.

Формування світогляду здійснюється насамперед системною педагогічною діяльністю. Зростаючи у сім'ї, дитина долучається до того типу духовності, який культивується в родині. У закладах освіти дитячий погляд на світ формується на засадах життєвої раціональності. Завдання освітньо-виховних закладів – допомогти дитині сформувати свій власний тип духовності, здійснити її входження в сьогоднішню духовну реальність, мінливу й неоднозначну, полікультурну, з сукупністю співіснуючих різних поглядів на одні й ті ж явища. І хоча світоглядні підходи сьогодні характеризуються плюралізмом, варіативністю, терпимістю, самостійністю і рівноправністю, – все ж освіта невіддільна від знань. Тому “шовінізм науки”, її підкреслену важливість в освіті ми вважаємо неминучими.

Ми визнаємо необхідність забезпечення такого рівня інтелектуальної та професійної підготовки молоді, яку вимагають сучасні постіндустріальні і, зокрема, соціально-інформативні технології. Постіндустріальна стадія розвитку цивілізації потребує не просто підвищення рівня освіченості людей, а й формування нового типу мислення, нового ставлення до швидкоплинних виробничо-технічних, соціальних, інформаційних реалій. Сьогодні необхідно навчити людину оперативно сприймати динамічну соціальну реальність, з такими її рисами, як розупорядкованість,

нестійкість, нерівноважність, спонтанність. Гуманістична тенденція має орієнтувати освіту на універсальний розвиток особистості, здатної успішно прилучатися до вирішення загальнолюдських і національних проблем, розв'язання яких становить потребу для сучасного людства. В світлі сутнісних завдань соціальної практики набуває особливої актуальності традиційна світоглядна проблема сенсу життя.

Розуміння сутності нового світогляду сучасної людини в Україні передусім пов'язане з ідеєю української ідентичності.

Відмовляючись від будь-якого світоглядного імперативу, необхідно розробляти свої програми, доктрини, концепції, а на їх основі – законодавчі ініціативи і владні рішення згідно з вимогами сучасної науки, але також з урахуванням світоглядних, ментальних особливостей українського народу, його соціальних верств і груп, на засадах Істини, Добра й Краси.

У сучасному світі більшість етичних проблем людини вважається пов'язаними зі сферою її особистого життя. Аналіз ідеалів та ідей сучасного суспільства свідчить про тривожну ситуацію. Молодь, юнацтво, підлітки, втративши стремління до вищої мети, дедалі частіше поринають у сутінки ілюзійних субкультур, просякнутих, у кінцевому підсумку, цинізмом та нігілізмом. Деформована мораль паралізує людську волю, породжує байдужість до всього, що виходить за межі вузькогосподарських інтересів та всеводопотреб. Оздоровлення суспільства неможливе без зміцнення етичних засад, без формування духовності на тлі смисложиттєвих цінностей. Мораль як духовно-практичне ставлення до світу виявляє себе у царині співвідношення добра і зла, гріха і чеснот [4, с. 39].

На парадигмі нової етики засноване сучасне ставлення до природи, до інших людей. Відкидаються принципи панування людини над людиною і людини над природою. Підвищення відповідальності людини за свої дії в глобальному контексті веде до нового розуміння раціональності як діалогу особистості зі світом.

Якщо дотепер класичними рушіями розвитку були наука і технології, то наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття переважаючими стають культурні та моральні вимоги. Свобода виступає як універсальний принцип життя людини і суспільства, а моральність – як ідеал, умова свободи.

Поняття цілі та сенсу життя, людського права на щастя і справедливість отримують все більш відкриту суспільну спрямованість. Гуманістичні та екологічні принципи вимагають допомагати бідуючим, голодуючим людям у різних регіонах світу, але в формах, що не порушують при цьому суверенітет прав і свобод індивіда. Першоактуально постає потреба враховувати наслідки нашої діяльності, – відповідальність за неї зростає до глобальних масштабів, як стосовно людського співтовариства, так і відносно природного оточення.

Наше завдання – навчитися жити у великому “селищі планета Земля”, що пов'язано з виникненням та загостренням низки суперечностей. Головними серед них є суперечності між глобальними та локальними

процесами, між цілісністю, “тотальністю” світової культури та проблемами самобутнього розвитку національних і особистісних культур і субкультур. Інформаційні технології обмежують свободу людини та її адаптацію; загострюються суперечності між конкуренцією і солідарністю, між розвитком обсягів знань і звуженням можливостей їх засвоєння. Розв’язання цих суперечностей можливе лише за допомогою моралі – шляхом відведення чільного, вищого статусу загальнозначущим, вселюдським цінностям.

Різні індивіди та соціальні спільноти живуть, розмірковують і діють у відповідності з різноманітними принципами, цінностями, традиціями, віруваннями, інтересами, потребами, установками. Кожен з суб’єктів має право вважати, що може жити, мислити і діяти у відповідності зі своїми орієнтирами, – а отже, він має визнавати і за іншими право жити у відповідності з їхніми орієнтирами. Ця позиція повинна стати основою свідомості і поведінки для всіх.

Оскільки моральні цінності мають різну поширеність і різні інтерпретації і правила використання, – вони мають гнучко враховуватися під час спілкування індивідів або спільнот з різними етичними позиціями.

Отже, відстоювання верховенства моралі в суспільстві передбачає:

– формування людини, небайдужої до потреб інших людей; людини, якій притаманні співчуття і милосердя, яка відповідально сприймає свій обов’язок перед своєю країною, здатної підійматись на боротьбу за національні й соціальні ідеали;

– самореалізацію сутності людини, її вселенського призначення, безкорисливого служіння людям, любові до ближнього, творчого начала.

XXI століття потребує від України такого духовного розвитку та морального виховання особистості, які б дозволили поєднати Розум та Віру і явити світові зразок вирішення цієї споконвічної проблеми.

Сьогоднішня криза є занепадом, але не соціального ідеалу як такого, а лише обмеженої і перехідної його форми. Сучасний постіндустріальний світ сповнений не тільки кризових явищ, а й таких процесів, що ведуть до формування виникнення нового якісного стану суспільства, до позитивних змін у царині економічної сфери та суспільно-політичної реальності. Найважливішу роль в цьому повинна відіграти конструктивна ідеологія, яка дійсно може бути матеріальною силою. Дослідження проблеми ідеологічних засад державного розвитку країни потребує комплексного, системного підходу, висвітлення всіх компонентів, факторів, складових ідеології як такої.

Список використаних джерел

1. Бульбенюк С.С. Політологія у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. / С.С. Бульбенюк, Н.Ю. Іванова. – К.: КНЕУ, 2011. – 242 с.
2. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закладів) / С.О. Телешун, С.В. Ситник та ін. / за заг. ред. С.О. Телешуна. – К.: НАДУ при Президентові України, 2011. – 310 с.
3. Мораль і освіта в полікультурному суспільстві: ідеали і цінності, Міжнародна наук. – практ. конф. (2010, Київ). Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Мораль і освіта в полікультурному суспільстві: ідеали і цінності, 22 жовт. 2010 м. Київ–Черкаси”.

4. Попов С.М. Зворотній зв’язок у парадигмі саморегуляції соціальних систем: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Сергій Попов. – Запоріжжя : Просвіта, 2011. – 411 с.

5. Рай О. Пособие по пользованию жизнью / Оскар Рай. – Х.: Фолио, 2011. – 218 с.

6. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства : навч. посіб. / Людмила Рижак, Львів. Нац. Ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 516 с.

7. Шитова Л.П. Наш моральний вибір: публіцист. роздуми / Лідія Шитова. – Черкаси, 2011. – 180 с.

References

1. Bul’benjuk S.S. Politologija u zapytannjah i vidpovidjah. Navch. posib. / S.S. Bul’benjuk, N.Ju. Ivanova. – K.: KNEU, 2011. – 242 s.

2. Osnovy publichnoi’ polityky ta upravlinnja: navch. posib. (dlja stud. vyssh. navch. zakladiv) / S.O. Teleshun, S.V. Sytnyk ta in. / za zag. red. S.O. Teleshuna. – K.: NADU pry Prezydentovi Ukraїny, 2011. – 310 s.

3. Moral’ i osvita v politkul’turnomu suspil’stvi: idealy i cinnosti, Mizhnarodna nauk. – prakt. konf. (2010, Kyїv). Materialy Mizhnarodnoi’ nauko-vo-praktychnoi’ konferencii’ “Moral’ i osvita v politkul’turnomu suspil’stvi: idealy i cinnosti, 22 zhovt. 2010 m. Kyїv–Cherkasy”.

4. Popov S.M. Zvornitnij zv’jazok u paradygmi samoreguljacii’ social’nyh system: teoretyko–metodologichnij analiz: monografija / Sergij Popov. – Zaporizhzhja : Prosvita, 2011. – 411 s.

5. Raj O. Posobie po pol’zovaniju zhizn’ju / Oskar Raj. – H.: Folio, 2011. – 218 s.

6. Ryzhak L. Filosofija stalogo rozvytku ljudstva: navch. posib. / Ljudmyla Ryzhak, L’viv. Nac. Un–t im. Ivana Franka. – L’viv : LNU im. Ivana Franka, 2011. – 516 s.

7. Shytova L.P. Nash moral’nyj vybir: publicyst. rozdumy / Lidija Shytova. – Cherkasy, 2011. – 180 s.

Doroshenko V. S., Doctor of Economics, Ph.D., Ukrainian Academy of Sciences (Ukraine, Kyev), gileya.org.ua@gmail.com

Some of the ideological foundations of the state of development of Ukraine

In the article philosophical, world view, moral pre-conditions of community development, value of spiritual factor open up in life of Ukraine. Ideology is examined as consolidating strategy of development of country, substantial lever of overcoming of disorientation and instability. The set forth public ideals are the societies oriented to mobilization on structural activity.

Keywords: ideology, philosophy, humanism, moral, educational activity.

Дорошенко В. С., доктор економіки, кандидат історических наук, Українська академія наук (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Некоторые идеологические основы государственного развития Украины

Раскрываются философские, мировоззренческие, нравственные предпосылки общественного развития, значение духовного фактора в жизни Украины. Идеология рассматривается как консолидирующая стратегия развития страны, существенный рычаг преодоления дезориентации и нестабильности. Сформулированные общественные идеалы ориентированы на мобилизацию общества на конструктивную деятельность.

Ключевые слова: идеология, философия, гуманизм, мораль, образовательная и воспитательная деятельность.

* * *

УДК 130.2+316.4+321.07

Окорокова В. В.

кандидат філософських наук, доцент кафедри
всесвітньої історії, ПНПУ ім. К. Д. Ушинського
(Україна, Одеса), gileya.org.ua@gmail.com

ІНДИВІДУАЛІСТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЇХ ВИРАЖЕННЯ В УТОПІЯХ МАЙБУТЬОГО

Розглянуто проблемудемасифікації в інформаційному суспільстві через призму утопічної думки. Наукову новизну даної роботи становить те, що утопія тут виступає не просто як суспільно-політична думка, а як взірць суспільного світогляду у період становлення інформаційного ладу, як альтернативна модель соціальної системи з надрозвиненим інформаційним простором. Серед відомих утопічних творів в якості джерела були використані “Комп’ютопія” Й. Масуді та утопічні ідеї Е. Тоффлера.